

Forced Silence

Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης σε συνεργασία με το Πολυδύναμο Κέντρο του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού

Τον Μάιο του 2019, το Τμήμα Εκπαίδευσης του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης (ΕΜΣΤ) και το Πολυδύναμο Κέντρο του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού στην Αθήνα σχεδίασαν και υλοποίησαν εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τη συμμετοχή μιας ομάδας έφηβων προσφύγων.

Μέσα από αυτή την ομαδική και βιωματική δημιουργική διαδικασία φιλοτεχνήθηκε το βιβλίο-λεύκωμα με τίτλο *Forced Silence*. Με τη χρήση του λόγου και της εικόνας, αποτυπώνονται σ' αυτό προσωπικά βιώματα, σκέψεις και συναισθήματα που συνδέονται με το ταξίδι της προσφυγιάς και την εμπειρία της εγκατάστασης και προσαρμογής σε ένα νέο κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

Η συγκινητική ειλικρίνεια και ευαισθησία με την οποία αφηγούνται και εμπιστεύονται στον θεατή-αναγνώστη του *Forced Silence* πολύ προσωπικά βιώματα και συναισθήματα αλλά και η ανάγκη των εφήβων να ακουστεί η φωνή τους και να μοιραστούν όσα κρύβουν μέσα τους μας παρότρυναν να διαδώσουμε το έργο τους σε όσο το δυνατό ευρύτερο κοινό και να φτάσει η φωνή τους όσο το δυνατό πιο μακριά. Με αυτό το σκεπτικό δημιουργήθηκε η ηλεκτρονική έκδοση του *Forced Silence*, σε μορφή pdf, και ετοιμάστηκε συνοδευτικό εκπαιδευτικό υλικό, εμπνευσμένο και σχεδιασμένο με αφορμή το πολύ ιδιαίτερο, προσωπικό και εξαιρετικά συγκινητικό αυτό έργο.

Το εκπαιδευτικό υλικό ακολουθεί τις ενότητες του λευκώματος *Forced Silence* και συγκροτείται από:

α) μια σειρά από ερωτήσεις – ερεθίσματα για συζήτηση με σκοπό την καλύτερη κατανόηση και εμπάθυση στα θέματα που πραγματεύεται το λεύκωμα, και

β) μια σειρά από δραστηριότητες, κυρίως εικαστικές αλλά και γλωσσικές, γνωστικές, παιχνίδια ρόλων κ.ά., μέσα από τις οποίες οι μαθητές θα επεξεργαστούν με περισσότερο δημιουργικό και βιωματικό τρόπο έννοιες και συναισθήματα που σχετίζονται με την εμπειρία της προσφυγιάς.

Ο λόγος των δημιουργών του λευκώματος, με την αμεσότητα και την ειλικρίνεια που τον διακρίνει στην ανάπτυξη των ιδεών και την περιγραφή των συναισθημάτων που οι ίδιοι βιώνουν, αποτελεί πολύτιμη πηγή για την ευαισθητοποίηση και καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των μαθητών. Η επεξεργασία αυτού του πρωτογενούς λόγου μέσω του κριτικού διαλόγου σε συνδυασμό με τις δημιουργικές-βιωματικές δραστηριότητες που προτείνονται ενισχύουν την αίσθηση του ατόμου πέρα από τον εαυτό του, τη βαθύτερη και ουσιαστική κατανόηση συναισθηματικών και ψυχικών καταστάσεων καθώς και συμπεριφορών. Μέσω της καλλιέργειας της ενσυναίσθησης αποσκοπούμε στον αναστοχασμό, επανεξέταση και επανατοποθέτηση απέναντι σε αρνητικές στάσεις, προκαταλήψεις και στερεοτυπικές αντιλήψεις.

Κάποια θέματα για συζήτηση και κάποιες δραστηριότητες, συνιστούμε να δουλεύονται σε ομάδες ενώ κάποια άλλα στην ολομέλεια. Αυτό όμως που κυρίως συνιστούμε στον εκπαιδευτικό είναι να προσαρμόζει τα παραπάνω ανάλογα με την ηλικία, το γνωστικό υπόβαθρο, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες της τάξης του. Να χρησιμοποιήσει, δηλαδή, την ευελιξία και τη δημιουργικότητά του ώστε το εκπαιδευτικό υλικό που θα λάβει να γίνει όσο το δυνατό πιο ωφέλιμο και ενδιαφέρον για την ομάδα μαθητών του και τον ίδιο.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επεξεργαστεί είτε όλες τις ενότητες είτε να επιλέξει όποιες και όσες μπορούν να ενταχθούν στο ευρύτερο πρόγραμμά του. Επίσης μπορεί να καθορίσει ο ίδιος τη σειρά με την οποία θα τις δουλέψει, όπως και τις διδακτικές ώρες που θα αφιερώσει σε καθεμία από αυτές.

Ιδανικά οι δημιουργικές ασκήσεις μπορούν να γίνουν σε συνεργασία με τον εικαστικό του σχολείου. Τέλος, κρίνουμε ότι θα είναι ωφέλιμη η συνεργασία εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

Το *Forced Silence* γράφτηκε από τους δημιουργούς του στα φαρσί και στα αγγλικά. Το μεταφράσαμε στα ελληνικά για να είναι προσβάσιμο στους μαθητές μικρότερης ηλικίας και σε όσους δεν είναι καλά εξοικειωμένοι με την αγγλική γλώσσα.

Πριν εφαρμοστεί το εκπαιδευτικό αυτό υλικό από τους εκπαιδευτικούς υπάρχει η δυνατότητα ενός τρίωρου σεμιναρίου από τους Επιμελητές Εκπαίδευσης του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης και τον Εκπαιδευτικό του Πολυδύναμου Κέντρου του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.

Επικοινωνία:

Τμήμα Εκπαίδευσης, Εκθέσεων, Εκδόσεων και Πολιτιστικών Δράσεων ΕΜΣΤ

Ελισάβετ Ιωαννίδη

211 101 9016

Elisabeth.ioannides@emst.gr

Δημήτρης Καννάς

211 101 9028

Dimitris.kannas@emst.gr

Μαρίνα Τσέκου

211 101 9007

Marina.tsekou@emst.gr

Πολυδύναμο Κέντρο Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού

Sigurd Goth

Τηλ: 210.5126300

sigurd@hrcmfc.com